

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa F. S.A. w S.

przeciwko D. M.

o uznanie umowy za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 maja 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 23 maja 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd

Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 maja 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność i na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego przesądzenia, czy ustanowienie zabezpieczenia, w tym w postaci zawarcia umowy przewłaszczenia, w przypadku, gdy warunkuje ono udzielenie pożyczki, można uznać za czynność dokonaną nieodpłatnie, odpłatnie, czy też neutralną oraz czy w przypadku uznania wskazanej czynności za neutralną, znajduje do niej zastosowanie art. 528 k.c., jak również na potrzebę wykładni art. 528 k.c. mającego budzić poważne wątpliwości w zakresie wykładni pojęcia „uzyskania bezpłatnie przez osobę trzecią korzyści majątkowej”.

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi wobec tego wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00,

OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Celem uzasadnienia twierdzenia o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej skarżący wskazał, że miały ją spowodować powołane w ramach podstaw skargi kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania, w tym przede naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Skarżący nie wykazał jednak, że zastosowanie powołanych przepisów było - w okolicznościach sprawy ustalonych przez Sądy obu instancji - oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy. Podnosząc, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z powodu rażących uchybień w zakresie konstrukcji i treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, skarżący w istocie podjął próbę podważenia ustaleń faktycznych przyjętych przez Sądy obu instancji. Zabieg taki jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalny (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza sytuację, w której w sprawie występuje

kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.). Powołując się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba sformułować konkretne wątpliwości i przywołać rozbieżne orzecznictwo. Musi chodzić przy tym o wątpliwości dotyczące przepisów prawa, których naruszenie jest powołane w ramach podstaw kasacyjnych, na których oparta została skarga.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie było już przedmiotem wyjaśnień w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie następuje wątpliwości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r., V CSK 667/14, OSNC 2016, nr 7-8, poz. 94). W powołanym orzeczeniu przyjęto, że większość czynności fiducjarnych, dokonywanych w celu zabezpieczenia określonej wiarygodności, stanowią czynności nieodpłatne, które tworzą dla beneficjenta rozporządzenia stan zabezpieczenia spowodowany czasowym nabyciem prawa. Podstawowe znaczenie ma treść odpowiedniego *pactum fiduciae*. W okolicznościach niniejszej sprawy nie ma wątpliwości, że uprawniająca do pobierania prowizji i odsetek umowa pożyczki zawarta przez pozwanego z Funduszem (...) Sp. z o.o. w W. miała charakter odpłatny, natomiast towarzyszące umowie pożyczki przewłaszczenie na zabezpieczenie nie miało takiego charakteru. Twierdzenia skarżącego nie wystarczają zatem do wykazania, by w sprawie doszło do ziszczenia się przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z przedstawionych względów nie można także uznać, aby - w odniesieniu do okoliczności sprawy - istniała potrzeba wykładni art. 528 k.c. w odniesieniu do warunku, aby korzyść została uzyskana przez osobę trzecią nieodpłatnie. Powołany wyrok Sądu Najwyższego jest wystarczającym wyjaśnieniem wykładni art. 528 k.c. w zakresie istotnym dla okoliczności sprawy.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i z art. 398²¹ k.p.c.

jw